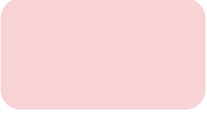

Finanční aktiva

Finanční aktiva představují specifickou kategorii dlouhodobého i krátkodobého majetku, u kterého se očekává zhodnocení, výnos nebo ovládání jiné entity. Na rozdíl od hmotného majetku se finanční aktiva neodepisují.

Co jsou finanční aktiva?

Finanční aktiva jsou majetkové položky, které představují nárok na peněžní prostředky nebo budoucí ekonomický prospěch. Každé finanční aktivum je vždy pohledávka – někdo jiný má povinnost plnit.

Podnik je drží za účelem získání výnosu, zhodnocení kapitálu, ovládání jiných podniků nebo bezpečného uložení volných prostředků.

Základní typy

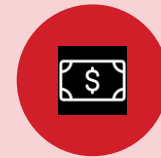
- Peněžní prostředky
- Cenné papíry
- Podíly
- Deriváty
- Půjčky
- Vklady

Proč firma drží finanční aktiva?

Získání výnosu

Úroky a dividendy přinášejí pravidelný příjem

Zhodnocení kapitálu

Investice do akcií a dluhopisů zvyšují hodnotu majetku

Ovládání firem

Strategické podíly umožňují kontrolu nad jinými podniky

Bezpečné uložení

Ochrana volných prostředků před znehodnocením

Členění finančních aktiv

Finanční aktiva se dělí na krátkodobá a dlouhodobá podle doby držení. Toto rozdělení je klíčové pro správné účtování a vykazování v rozvaze.

Dlouhodobý finanční majetek

Držení nad 12 měsíců

1

Podíly v ovládaných osobách

Akcie nebo podíly v dceřiných společnostech, které umožňují kontrolu nad jejich řízením

2

Zápůjčky a úvěry

Peníze poskytnuté jiným subjektům s úrokem na delší časové období

3

Cenné papíry do splatnosti

Například dluhopisy, které podnik plánuje držet až do jejich splatnosti

4

Termínované vklady

Dlouhodobé vklady u bankovních institucí s pevnou úrokovou sazbou

Typické účty dlouhodobého finančního majetku

061 Používá se pro evidenci majetkových účastí v dceřiných společnostech, kde má podnik rozhodující vliv

Podíly v ovládaných osobách

062 Evidence podílů v přidružených společnostech s 20-50% účastí

Podíly v podnicích s podstatným vlivem

066 Dlouhodobé půjčky poskytnuté dceřiným nebo ovládaným společností

Půjčky a úvěry – ovládané osoby

069 Další dlouhodobé finanční investice, které nespadají do předchozích kategorií

Ostatní dlouhodobý finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek

Držení do 12 měsíců

Peníze v hotovosti a na účtech

Nejlikvidnější forma finančních aktiv – hotovost v pokladně a zůstatky na bankovních účtech

Cenné papíry k obchodování

Akcie či deriváty držené za účelem rychlého zisku z cenových rozdílů na trhu

Typické účty krátkodobého finančního majetku

211

Pokladna

Evidence hotovosti v pokladně podniku

221

Bankovní účty

Zůstatky na běžných a devizových účtech

251

Majetkové CP k obchodování

Krátkodobé akcie a podíly

253

Dluhové CP k obchodování

Krátkodobé dluhopisy a směnky

Jak podnik získává finanční aktiva?

1

Nákup

Nákup cenných papírů na burze nebo od jiných investorů

2

Poskytnutí půjčky

Zapůjčení finančních prostředků jiným subjektům

3

Vklad do společnosti

Kapitálová účast v jiné firmě

4

Přijetí peněz

Hotovost nebo převod na bankovní účet

Základní účtování finančních aktiv

Účtování finančních aktiv se řídí jejich charakterem a účelem držení. Zde jsou nejčastější účetní případy:

Nákup akcií (dlouhodobé)

MD 061 / D 221

Pořízení podílu v ovládané osobě

Nákup krátkodobých CP

MD 251 / D 221

Nákup akcií k obchodování

Poskytnutí půjčky

MD 066 / D 221

Zapůjčení peněz jiné firmě

Přijetí úroků

MD 221 / D 662

Výnosové úroky z půjček nebo dluhopisů

Přijetí dividend

MD 221 / D 665

Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

Proč jsou finanční aktiva důležitá?

Zvyšují stabilitu podniku

Diverzifikace majetku snižuje celkové riziko a zajišťuje finanční stabilitu

Umožňují investovat volné prostředky

Místo nečinných peněz na účtu lze získat výnos z investic

Přinášejí pravidelné výnosy

Úroky a dividendy tvoří dodatečný zdroj příjmů podniku

Zajišťují vliv v jiných firmách

Strategické podíly umožňují kontrolu a ovlivňování obchodních partnerů

Zvyšují hodnotu podniku

Kvalitní portfolio finančních aktiv pozitivně ovlivňuje tržní hodnotu společnosti

Detailní členění finančních aktiv

Finanční aktiva lze rozdělit podle několika kritérií, která určují způsob jejich účtování a vykazování.

01

Podle doby držení

Krátkodobá (do 1 roku) a
dlouhodobá (nad 1 rok)

02

Podle typu nástroje

Majetkové CP, dluhové CP,
deriváty, půjčky, vklady

03

Podle účelu držení

K obchodování, k prodeji, držené
do splatnosti, podíly s vlivem

Členění podle typu nástroje

Majetkové cenné papíry

- Akcie
- Podílové listy
- Podíly v s.r.o.

Dluhové cenné papíry

- Dluhopisy
- Směnky
- Pokladniční poukázky

Deriváty

- Opce
- Futures
- Swapy

Ostatní

- Půjčky a úvěry
- Termínované vklady
- Spořicí účty

Majetkové cenné papíry (equity securities) jsou druh cenných papírů, které představují **vlastnický podíl** na majetku společnosti. Držitel takového cenného papíru se stává **spoluvlastníkem** firmy a má určitá práva – typicky podíl na zisku a možnost podílet se na řízení.

Co patří mezi majetkové cenné papíry

1. Akcie představují podíl na základním kapitálu akciové společnosti

• práva akcionáře:

- **podíl na zisku (dividendy)**
- **hlasovací práva** na valné hromadě
- **podíl na likvidačním zůstatku**

• hodnota akcie kolísá podle výkonnosti firmy a situace na trhu

2. Podílové listy

- vydává je **podílový fond**
- držitel získává **podíl na majetku fondu**
- fond spravuje investiční společnost
- hodnota podílového listu závisí na hodnotě aktiv fondu (NAV)

3. Podíly ve společnostech s ručením omezeným (s.r.o.)

- nejsou běžně obchodovatelné na burze
- představují vlastní kapitál v rámci menších nebo středních firem

Dluhové cenné papíry (debt securities) jsou finanční nástroje, které představují **dluh** – tedy situaci, kdy investor **půjčuje peníze** emitentovi (státu, firmě, bance) a ten se zavazuje splatit jistinu a vyplácet úrok.

Držitel dluhového cenného papíru **není vlastníkem** firmy (na rozdíl od majetkových cenných papírů), ale **věřitelem**.

Co patří mezi dluhové cenné papíry

Níže jsou nejčastější typy:

1. Dluhopisy (obligace)

Nejrozšířenější dluhový cenný papír.

Může je vydat:

- stát (**státní dluhopisy**)
- město (**municipální dluhopisy**)
- firma (**korporátní dluhopisy**)
- banka (**bankovní dluhopisy**)

Obsahují zpravidla:

- **jistinu** (kolik se vrátí)
- **kupón (úrok)** – pravidelný výnos
- **splatnost** – kdy emitent vrátí peníze

2. Směnky

- krátkodobý dluhový cenný papír
- může být **vlastní** (dlužník slibuje zaplatit) nebo **cizí** (příkaz k zaplacení)
- v praxi často používají firmy k krátkodobému financování

3. Vkladové listy a depozitní certifikáty

- vydávají je banky
- podobné termínovaným vkladům
- obvykle mají **pevný úrok a konkrétní dobu splatnosti**

4. Pokladniční poukázky

- krátkodobé dluhové cenné papíry se splatností obvykle **do 1 roku**
- často je vydává stát

Dluhové vs. majetkové cenné papíry

Typ	Dluhové	Majetkové
Co představují	Půjčku emitentovi	Vlastnický podíl
Výnos	Úroky	Dividendy + růst ceny
Riziko	Nižší	Vyšší
Práva	Nárok na splacení, úrok	Hlasovací práva, podíl na zisku
Příklady	Dluhopisy, směnky	Akcie, podílové listy

Deriváty jsou finanční nástroje, jejichž **hodnota je odvozena (derivována)** od ceny nějakého **podkladového aktiva** například akcie, měny, komodity, úrokové sazby nebo indexu.

Nejde tedy o přímé vlastnictví aktiva, ale o smluvní závazek či právo, jehož cena se mění podle toho, jak se mění cena podkladu.

K čemu deriváty slouží

Nejčastější důvody používání:

1. Zajištění (hedging)

Ochrana proti riziku – např. firma si může zafixovat kurz EUR/CZK.

2. Spekulace

Investoři mohou spekulovat na růst nebo pokles ceny při relativně malé investici (pákový efekt).

3. Arbitráž

Využití cenových rozdílů na různých trzích.

Typy derivátů

= smlouva o smlouvě budoucí

- slouží k zajištění budoucích obchodů

1. Futures

- standardizované burzovní kontrakty
- povinnost v budoucnu koupit nebo prodat aktivum za předem stanovenou cenu
- obchodované např. na CME, Eurex

Příklad: Future na ropu s dodáním v červnu za 75 USD/barel tzn. pravidla jsou pro všechny stejná

2. Forwardy

- podobné futures, ale **uzavírají se individuálně** mezi dvěma stranami (OTC trh)
- více flexibilní, ale nesou protistranné riziko, příklad: jiná cena popř. množství než standard

3. Opce

- poskytují **právo, nikoliv povinnost** koupit nebo prodat aktivum za určitou cenu (strike) v určitém čase
- kupující opce platí **opční prémii**

Půjčky a úvěry

Půjčka / úvěr = poskytnutí peněz, které musí být vráceny + úrok.

✓ Co to je

- **Banka nebo jiná instituce půjčí peníze** a klient je splácí podle smluveného plánu.
- Klient platí **úrok**, tedy cenu za vypůjčení peněz.

✓ Typické vlastnosti

- **Úroková sazba** (fixní / variabilní)
- **Doba splatnosti**
- **Pravidelné splátky** (anuita)
- **Možné poplatky** (za vedení, sjednání, předčasné splacení)

✓ Druhy

- **Spotřebitelský úvěr** – na běžné věci pro domácnost
- **Hypotéka** – na bydlení, dlouhá splatnost
- **Kontokorent** – povolené přečerpání účtu
- **Firemní úvěry**

Termínované vklady

Termínovaný vklad = peníze jsou uloženy na konkrétní dobu, během které se s nimi nesmí hýbat.

✓ Jak to funguje

- Vklad má **pevně stanovenou dobu** (1 měsíc, 1 rok, 5 let...).
- Banka garantuje **fixní úrok po celou dobu**.
- Peníze **nelze vybrat předčasně** nebo jen za sankci.

✓ Výhody

- **Vyšší úrok než spořicí účet**
- **Garance výnosu**
- **Nízké riziko** (pojištění vkladů do 100 000 €)

✓ Nevýhody

- Peníze jsou **vázané** → nízká likvidita.
- Při předčasném výběru bývá **ztráta úroku**.

Spořicí účty

Spořicí účet = flexibilní způsob ukládání peněz s úrokem a možností peníze kdykoli vybrat.

✓ Jak to funguje

- Peníze jsou kdykoli **okamžitě k dispozici**.
- Úrok je **variabilní** – může se měnit podle nabídky banky a úrokových sazeb na trhu.

✓ Výhody

- **Vysoká dostupnost peněz (likvidita)**
- **Žádné nebo minimální poplatky**
- **Pojištění vkladů**

✓ Nevýhody

- Úrok je obvykle **nižší než u termínovaného vkladu**.
- Úrok se může kdykoli **snížit**.

Členění podle účelu držení

K obchodování

Krátkodobá spekulace s cílem rychlého zisku z cenových rozdílů na trhu

K prodeji

Aktiva určená k budoucímu prodeji, ale ne k okamžitému obchodování

Držené do splatnosti

Dluhopisy a jiné nástroje, které podnik plánuje držet až do jejich splatnosti

Podíly s vlivem

Strategické investice v ovládaných a přidružených osobách

Oceňování finančních aktiv

Oceňování je klíčové, protože ovlivňuje výsledek hospodaření podniku. Existuje několik metod oceňování podle typu a účelu držení finančního aktiva.

Metody oceňování

Pořizovací cena

Nákupní cena plus poplatky (burza, makléř, bankovní poplatky). Základní metoda pro většinu aktiv při pořízení.

Jmenovitá hodnota

Používá se u směnek a dluhopisů, pokud nejsou oceňovány reálnou hodnotou. Hodnota uvedená na cenném papíru.

Reálná hodnota (fair value)

Používá se u cenných papírů k obchodování a derivátů.
Reálná hodnota = tržní cena k rozvahovému dni.

Amortizovaná hodnota

U dluhopisů držených do splatnosti. Používá se efektivní úroková míra pro postupné rozpouštění rozdílu mezi pořizovací a jmenovitou hodnotou.

Přeceňování finančních aktiv

K rozvahovému dni se některá finanční aktiva přeceňují na reálnou hodnotu. Toto přecenění má přímý dopad na výsledek hospodaření.

Zisk z přecenění

Pokud hodnota aktiva vzroste, rozdíl se účtuje jako výnos:

MD aktivum / D 664

Výnosy z přecenění majetku

Ztráta z přecenění

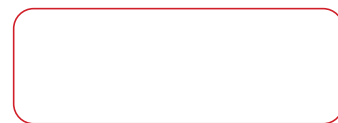
Pokud hodnota aktiva klesne, rozdíl se účtuje jako náklad:

MD 564 / D aktivum

Náklady z přecenění majetku

Příklad: Akcie měly hodnotu 100 000 Kč, nyní mají 120 000 Kč. Rozdíl 20 000 Kč jde do výnosů na účet 664.

Výnosy z finančních aktiv

Finanční aktiva mohou přinášet různé typy výnosů, které tvoří důležitou součást finančního výsledku podniku.

Typy výnosů z finančních aktiv

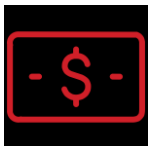
Úroky

Z dluhopisů, půjček a termínovaných vkladů. Účtuje se na **662 – Výnosové úroky**. Pravidelný příjem z dluhových nástrojů.

Dividendy

Z akcií a podílů v jiných společnostech. Účtuje se na **665 – Výnosy z dlouhodobého finančního majetku**. Podíl na zisku společnosti.

Kurzové rozdíly

U aktiv v cizí měně. Účtuje se na účty **563 / 663**. Zisk nebo ztráta ze změny měnového kurzu.

Zisky z prodeje

Při prodeji cenných papírů se ziskem. Účtuje se na **661 – Tržby z prodeje cenných papírů**. Kapitálový výnos z investice.

Příklady účtování – Nákup a prodej CP

Příklad 1: Nákup akcií k obchodování

Podnik nakoupil krátkodobé akcie za 50 000 Kč, zaplacen z banky.

MD 251 – Majetkové CP k obchodování 50 000 Kč

D 221 – Bankovní účet 50 000 Kč

Příklad 2: Prodej akcií se ziskem

Akcie byly prodány za 60 000 Kč. Pořizovací cena byla 50 000 Kč.

1. Tržba z prodeje:

MD 221 60 000

D 661 – Tržby z prodeje CP 60 000

2. Úbytek CP:

MD 561 – Prodané CP 50 000

D 251 50 000

Zisk: 10 000 Kč (661 – 561)

Příklady účtování – Přeceňování CP

Příklad 3: Růst hodnoty akcií

Tržní cena akcií vzrostla z 50 000 Kč na 55 000 Kč.

Rozdíl: **+5 000 Kč**

MD 251 5 000
D 664 – Výnosy z
přecenění CP 5 000

Příklad 4: Pokles hodnoty akcií

Tržní cena klesla z 50 000 Kč na 45 000 Kč.

Rozdíl: **-5 000 Kč**

MD 564 – Náklady na
přecenění CP 5 000
D 251 5 000

Příklady účtování – Dlouhodobý FM

Příklad 5: Nákup podílu v dceřiné společnosti

Podnik koupil 60% podíl za 1 000 000 Kč, zaplaceno z banky.

MD 061 – Podíly v ovládaných osobách 1 000 000 Kč

D 221 – Bankovní účet 1 000 000 Kč

Příklad 6: Přijetí dividendy

Podnik obdržel dividendu 80 000 Kč na bankovní účet.

MD 221 – Bankovní účet 80 000 Kč

D 665 – Výnosy z dlouhodobého FM 80 000 Kč

Příklady účtování – Dluhopisy

Příklad 7: Nákup dluhopisu

Podnik koupil dluhopis za 200 000 Kč.

MD 065 – Dluhové CP
držené do splatnosti 200
000
D 221 200 000

Příklad 8: Přijetí úroku z dluhopisu

Úrok činí 8 000 Kč.

MD 221 8 000
D 662 – Výnosové úroky 8
000

Příklady účtování – Půjčky

Příklad 9: Poskytnutí dlouhodobé půjčky

Podnik poskytl jiné firmě půjčku 300 000 Kč.

MD 066 – Půjčky a úvěry – ovládané osoby 300 000 Kč

D 221 – Bankovní účet 300 000 Kč

Příklad 10: Přijetí úroku z půjčky

Úrok 12 000 Kč byl připsán na účet.

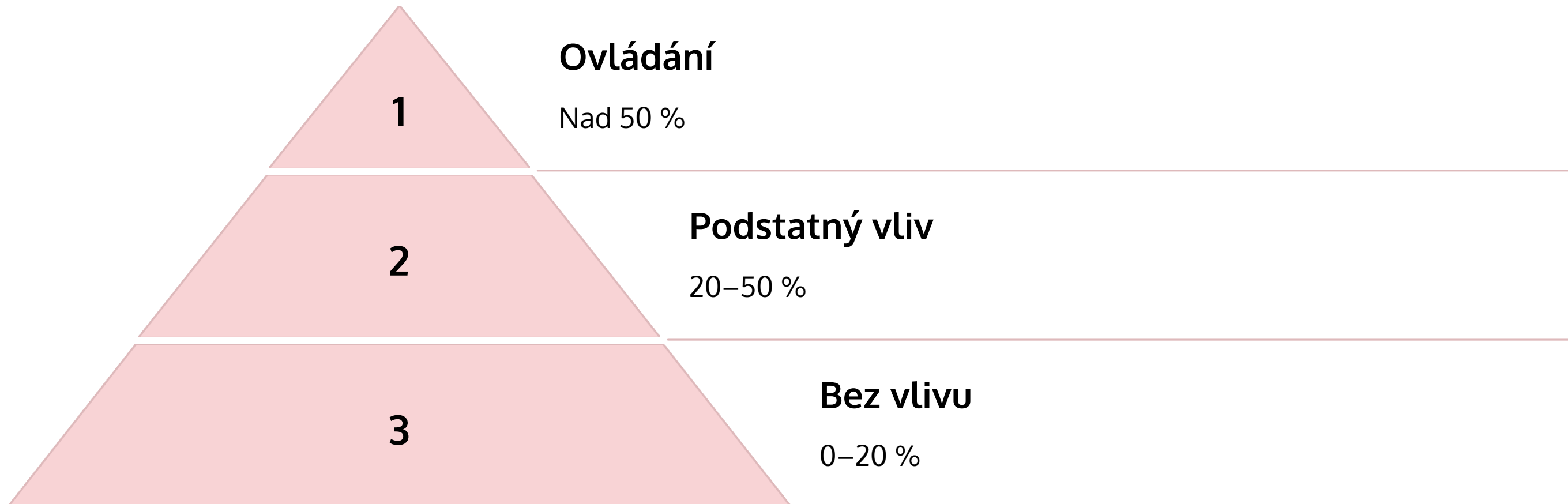
MD 221 – Bankovní účet 12 000 Kč

D 662 – Výnosové úroky 12 000 Kč

Finanční aktiva podle míry vlivu

Míra vlivu v jiných firmách je velmi důležitá pro správné účtování a konsolidaci účetních výkazů.


```
graph TD; PC[PARENT COMPANY] --> HA[HOLDING A]; PC --> HB[HOLDING B]; PC --> SC[SUBDING C]; HA --> S1_1[SUBSIDIARY 1]; S1_1 --> S2_1[SUBSIDIARY 2]; S2_1 --> S3_1[SUBSIDIARY 1]; HB --> S1_2[SUBSIDIARY 2]; S1_2 --> S2_2[SUBSIDIARY 1]; S2_2 --> S3_2[SUBSIDIARY 3]; SC --> S1_3[SUBSIDIARY 3]; S1_3 --> S2_3[SUSSIDIARY 4]; S2_3 --> S3_3[SUBSIDIARY 3];
```

PARENT
COMPANY

HOLDING A

HOLDING B

SUBDING C

SUBSIDIARY 1

SUBSIDIARY 2

SUBSIDIARY 3

SUBSIDIARY 2

SUBSIDIARY 1

SUSSIDIARY 4

SUBSIDIARY 1

SUBSIDIARY 3

SUBSIDIARY 3

Detailní členění podle míry vlivu

Bez vlivu (0–20 % podíl)

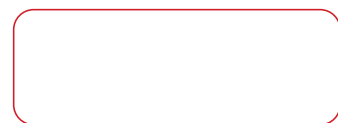
Podnik nemá možnost ovlivňovat řízení společnosti. Účtuje se jako běžné finanční investice bez zvláštních pravidel pro konsolidaci.

Podstatný vliv (20–50 % podíl)

Podnik může ovlivňovat rozhodování, typicky přidružený podnik. Účet: **062 – Podíly v podnicích s podstatným vlivem.**

Ovládání (více než 50 % podíl)

Dceřiná společnost s povinností konsolidace účetních výkazů. Účet: **061 – Podíly v ovládaných osobách.**

Vykazování v rozvaze

Finanční aktiva se v rozvaze vykazují v různých položkách podle jejich charakteru a doby držení.

Krátkodobá aktiva

- Peníze v hotovosti
- Bankovní účty
- Krátkodobé cenné papíry
- Krátkodobé půjčky

Dlouhodobá aktiva

- Podíly v jiných společnostech
- Dlouhodobé cenné papíry
- Dlouhodobé půjčky
- Termínované vklady

Finanční aktiva podle IFRS

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS 9) dělí finanční aktiva do tří kategorií podle způsobu oceňování.

Amortizovaná hodnota

Dluhopisy držené do splatnosti, půjčky a úvěry. Oceňování pomocí efektivní úrokové míry.

Reálná hodnota přes OCI (FVOCI)

Některé dluhopisy a akcie. Změny reálné hodnoty se účtují do ostatního úplného výsledku.

Reálná hodnota přes P/L (FVTPL)

Deriváty, cenné papíry k obchodování, spekulativní investice. Změny hodnoty přímo do výsledku hospodaření.

Jak se finanční aktiva zhodnocují

Kapitálový výnos

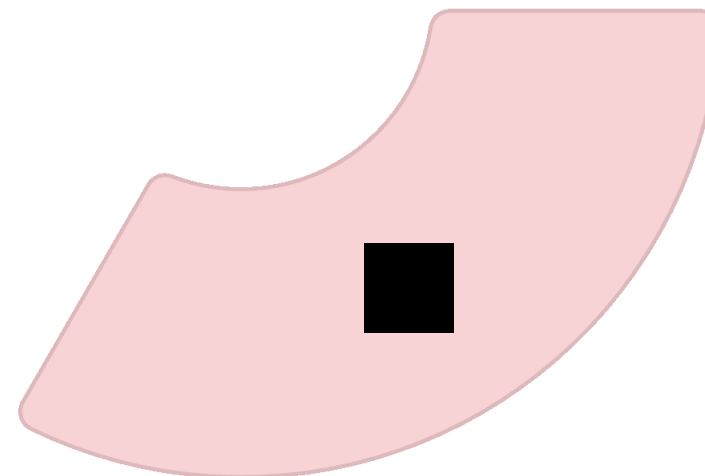
Růst ceny akcie nebo dluhopisu, zisk z prodeje

Průběžný výnos

Dividendy, úroky, kupóny z dluhopisů

Kurzový výnos

Změna kurzu měny u aktiv v cizí měně

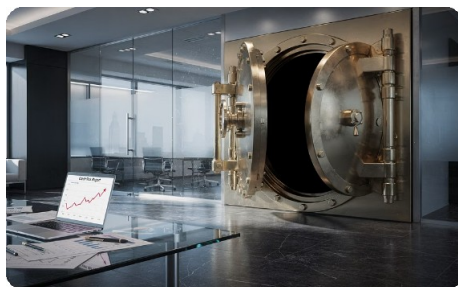
Rizika finančních aktiv

Každé finanční aktivum nese určitá rizika, která mohou ovlivnit jeho hodnotu a výnosnost. Pochopení těchto rizik je klíčové pro správné řízení portfolia.

Tržní riziko

Kolísání cen akcií, dluhopisů a fondů v důsledku změn na finančních trzích

Úvěrové riziko

Riziko, že emitent dluhopisu nebo dlužník nesplatí svůj závazek

Likviditní riziko

Aktivum nelze rychle prodat bez významné ztráty na hodnotě

Další typy rizik

- **Měnové riziko**

Změna kurzu cizí měny může negativně ovlivnit hodnotu investice denominované v této měně

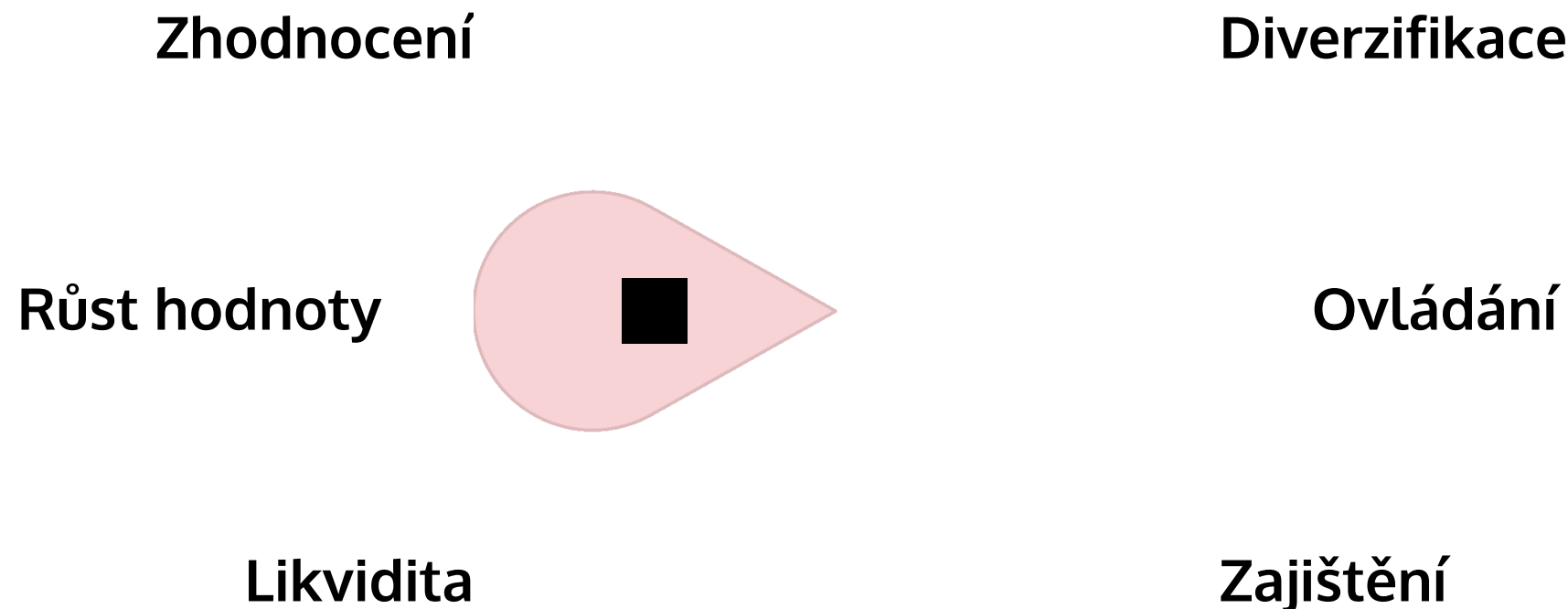
- **Úrokové riziko**

Růst úrokových sazeb vede k poklesu ceny dluhopisů a naopak

- **Operační riziko**

Riziko ztrát způsobených chybami, podvody nebo selháním interních systémů a procesů

Strategické důvody držení finančních aktiv

Finanční aktiva slouží k zhodnocení volných peněz, diverzifikaci rizika, strategickému ovládání jiných firem, zajištění proti rizikům pomocí derivátů, stabilizaci cash-flow a zvýšení celkové hodnoty podniku.

Specifika

Absence odpisů

Finanční aktiva neztrácejí hodnotu fyzickým opotřebením. Jejich hodnota se upravuje pomocí opravných položek nebo přeceněním na reálnou hodnotu.

Reálná hodnota

Většina finančních aktiv se ke konci roku přeceňuje podle aktuálního kurzu na trhu. Zisk nebo ztráta se účtuje do finančních výnosů/nákladů nebo vlastního kapitálu.

Daňové dopady

Výnosy z finančních aktiv (dividendy, úroky) podléhají dani z příjmů. U dividend z českých akcií je to obvykle srážková daň 15 %.

Limit pro osvobození

Pro fyzické osoby platí v roce 2026 limit pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů 100 000 Kč za rok, nebo časový test 3 roky.

Příklady účtování – Ceniny a peníze

Příklad 11: Nákup stravenek

Podnik nakoupil stravenky za 5 000 Kč.

MD 213 – Ceniny 5 000 Kč
D 221 – Bankovní účet 5 000 Kč

Příklad 12: Výdej hotovosti z pokladny

Vyplaceno 2 000 Kč zaměstnanci.

MD 335 – Zaměstnanci 2 000 Kč
D 211 – Pokladna 2 000 Kč

Příklad 13: Převod hotovosti na bankovní účet

Z pokladny převedena hotovost 20 000 Kč na bankovní účet.

MD 261 – Peníze na cestě 20 000 Kč
D 211 – Pokladna 20 000 Kč

Shrnutí

Finanční aktiva představují klíčovou součást majetku podniku. Jejich správné oceňování, účtování a řízení je nezbytné pro finanční stabilitu a růst hodnoty společnosti.

4

Hlavní kategorie

Peníze, cenné papíry,
podíly, deriváty

6

Typů výnosů

Úroky, dividendy,
kurzové zisky,
kapitálové výnosy

3

Úrovně vlivu

Bez vlivu, podstatný
vliv, ovládání